

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Asiantuntijan juridinen asema ja vastuu

**Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä
varhaiskasvatuksen valvonnan
asiantuntijasymposium 19.1.2021**

Kirsi Liukkonen, ryhmäpäällikkö, esittelijäneuvos

Valviran asiantuntijat

Laki Valvirasta 5 § ja Asetus Valvirasta 8 §

- Pysyvät asiantuntijat
 - Valvira päättää asiantuntijan kutsumisesta; edellyttää henkilön suostumusta
 - ”Tunnetusti taitavia ja kokeneita henkilöitä”
 - ”Edustaa merkityksellistä tieteellistä tai muuta asiantuntemusta”
 - Määräaikainen tehtävä – enintään neljä vuotta
- Ad hoc -asiantuntijat
 - Tehtävänä on yksittäisen asiantuntijatehtävän suorittaminen
 - Perustuu toimeksiantoon/sopimukseen

Pysyvä asiantuntija – julkinen hallintotehtävä

- Julkinen hallintotehtävä
 - tehtävän hoitamiseen sovelletaan etenkin hallintolakia ja julkisuuslakia
 - asiantuntija käyttää julkista valtaa
- Asiantuntija on *toimeksiantosuhteessa* Valviraan
 - Ei palvelussuhde, ei sopimussuhde, ei luottamustoimi
 - Pysyvällä asiantuntijalla on velvollisuus antaa asiantuntija-apua Valviralle ja aluehallintovirastolle (ValviraA 8 §)
- Asiantuntijalla ei ole päätösvaltaa valvonta-asiassa
 - Asiantuntijan lausunto ei ole Valviraan sitova
 - Lausuntoon ei voi hakea muutosta erikseen

Pysyvän asiantuntijan yleisistä velvollisuuksista

- Asiantuntija ”on velvollinen antamaan edustamaansa alaa koskevaa asiantuntija-apua virastolle ja aluehallintovirastoille” (ValviraA 8 §)
 - Asiantuntemuksen laatuvaatimus, asianmukaisuus
 - Velvollisuus rajoittuu asiantuntijan kompetenssialueelle
- Asiantuntijan on tehtävässään noudatettava hallintolakia
 - Puolueettomuus, viivytyksettömyys, hyvä/ymmärrettävä kieli ym.
 - Velvollisuus käyttää harkintavaltaa oikein
 - Velvollisuus selvittää asiaa asianmukaisesti ja riittävästi
 - Perustelovelvollisuus: mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet
 - Esteellisyyserusteet kohdistuvat asiantuntijaan eli esteellinen asiantuntija ei saa käsitellä asiaa

Pysyvän asiantuntijan salassapitovelvollisuus

- Valviran toimeksiannon perusteella laadittuun asiakirjaan sovelletaan julkisuuslakia (Julkl 5.2 §)
 - Yleensä asiantuntijalausunto sisältää salassa pidettäviä tietoja (huom! jo asian vireilläolo on pääsääntöisesti salassapidettävä tieto) – vaitiolovelvollisuus!
 - Valvira arvioi ja päättää lausunnon julkisuudesta ja salassapidosta (ml luovutuksesta)
 - Asiantuntija ei voi itse antaa sivulliselle tietoja lausunnostaan
- Valvira voi antaa asiantuntijalle luvan saada välttämättömiä tietoja salassapitosäännösten estämättä (ValviraL 5.2 §)
- Asiantuntijalla on myös tällaisia tietoja koskeva tiedonsaantioikeus tehtävänsä toteuttamiseksi
- Asiantuntija saa käyttää saamiaan tietoja vain asiantuntijatehtävän suorittamiseen

Pysyvän asiantuntijan oikeudet

- Asiantuntijan riippumaton asema
- Oikeus saada tarvittavat tiedot asian arvioimiseksi ja lausunnon antamiseksi
 - Jos ei pysty asiaa arvioimaan (esim potilasasiakirjojen puutteellisuus), tämä selvästi todettava
- Palkkio asiantuntijatehtävästä
 - STM:n vahvistamat perusteet
 - Valvira /asian esittelijä arvioi palkkion määrän, ei laskua
 - STM päätös 16.12.2020 (VN/26611/2020)